

Program

1. 10. 2019 o 19.00 hod.

EnsembleSpectrum

Program: I. Hrušovský, J. Sixta, I. Zeljenka,
L. Kupkovič, J. Pospíšil, J. Malovec

23. 10. 2019 o 19.00 hod.

Slovenský filharmonický zbor
Jozef Chabroň – zbornajster
Slovenský komorný orchester
Ewald Danel – umelecký vedúci

Program: R. Twardowski, M. Lauridsen,
R. Thompson, F. Biebl, A. Pärt, S. Barber

12. 11. 2019 o 19.00 hod.

Het Collectief (BE)

Toon Fret – flauta, Julien Hervé – klarinet,
Wibert Aerts – husle, Martijn Vink –
violončelo, Thomas Dieltjens – klavír

Program: C. Debussy, B. Van Camp,
M. Pal'ko, O. Messiaen

27. 11. 2019 o 19.00 hod.

Jordana Palovičová – klavír

Program: C. P. E. Bach, M. Szymanowska,
L. Bernáth, J. Cikker

Hlavný partner

U.
fond
na podporu
umenia

Podporíte z verejných
zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

NITRIANSKA
GALÉRIA
Umenie na
dobrej adrese

S finančným príspevkom
Hudobného fondu

H
Hudobný fond
Music Fund Slovakia

E | N | S | E
M | B | L | E
S P E C T R U M

hudobný život
mojaNitra.sk

TV Nitrianska
Krajinná televízia
NITRADEN.sk
Nitrianska rozhlasová stanica

WebSupport
NITRIANSKY
Rozhlasník

GALÉRIA HUDBY

Cyklus komorných koncertov
14. ročník
Koncertná sála Župného domu
Nitrianska galéria

október – november 2019

NG
NITRIANSKA
GALÉRIA
Umenie na
dobrej adrese

Programový bulletin Galéria hudby
október - november 2019

Dramaturgia, produkcia, zostavenie bulletinu: Lucia Vadelová
Produkcia koncertu EnsembleSpectrum: Ludmila Glembová
Zodpovedný redaktor: Renáta Niczová
Grafická úprava: Filip Jurkovič
Technické zabezpečenie: Martin Daniš

Vydavateľ: Nitrianska galéria v roku 2019

Zmena programu a účinkujúcich vyhradená.
Texty neprešli jazykovou úpravou.

Galéria hudby

1. 10. 2019 o 19.00 hod.

EnsembleSpectrum

Katarína Turčinová – flauta, Peter Ulmann – hoboje, Barnabás Kollárik – klarinet, Lukáš Golej – lesný roh, Matúš Zechel – trúbka, Tomáš Obdržal – trombón, Samuel Kmotorka – vibrafón, Kristián Janočko – bicie nástroje, Ivana Chrapková – klavír, Andrej Turčín, Natália Kubalcová – husle, Júlia Urdová – viola, Mikuláš Tuhý – violončelo / Spev – Matúš Šimko / Dirigent – Matej Sloboda

PROGRAM

Ivan Hrušovský (1927 – 2001):
Combinazioni sonore per 9 strumenti (1963)

Jozef Sixta (1940 – 2007):
Sláčikové kvarteto č. 1 (1965)

Ilja Zeljenka (1932 – 2007):
Galgenlieder pre soprán a komorný súbor (1975)

Ladislav Kupkovič (1936 – 2016):
Osemhran samoty, nudy a strachu (1962, rev. 1965)
– flauta, hoboje, klarinet, trúbka, lesný roh, klavír, husle, violončelo

Ladislav Kupkovič (1936 – 2016):
Osemhran samoty, nudy a strachu (1962, rev. 1965)
– hoboje, klarinet, trombón, vibrafón, husle I, husle II, viola, violončelo

Juraj Pospíšil (1931 – 2007):
Trojveršia pre 9 nástrojov, op. 22 č. 3 (1966)

Jozef Malovec (1933 – 1998):
Malá komorná hudba (1964, rev. 1979)

Avantgarda '60

„Absencia snahy po novom pochováva každé umenie, teda aj hudbu.“ (I. Hrušovský)

Slovenská avantgarda 60. rokov predstavuje logické vyústenie smerovania domácej klasickej hudby, ktoré sa pri svojom zrode borilo hneď s niekoľkými problémami. Prameňom problému číslo jeden bola politická socialistická ideológia, ktorá násilne zasahovala do autorskej tvorby. Ideálom bolo prinášať realistickú výpoveď o tom, ako sa má ľud i krajina dobre, ako sa vďaka neochvejnej práci súdruhov dospieva k lepšiemu. Toto smerovanie obmedzovalo autonómnosť tvorby, nakoľko skladateľ preň musel spĺňať zväzom stanovené ideály. Kto ich nespĺňal, bol nevyhovujúci pre budovanie lepšieho sveta. Prameňom problému číslo dva bola politická a kultúrna izolácia od západného sveta, no neraz i všeobecne od sveta mimo Československa. Zatiaľ čo hudba v zahraničí naberala nové rozmery (vznikali nové kompozičné postupy ako serializmus, aleatorika, polyštýlovosť), slovenská scéna sa orientovala na využitie folklórnych prvkov v syntéze nadviazania na hudbu 19. storočia. Zaostalosť za svetom sa našťastie skončila v momente, kedy Zväz slovenských skladateľov usporiadal zájazd do Poľska a zúčastnil sa festivalu Varšavská jeseň. Mladším skladateľom sa otvorili nové obzory, ku ktorým niektorí intuitívne smerovali i predtým, no teraz mali možnosť vypočuť si ich nadstavbu. V slovenskej skladateľskej obci mal tento nevinný výlet nečakaný ohlas. Mladí začali komponovať v štýle Novej hudby a starí sa im v tom snažili zúfalo zabrániť. Po prvých zahraničných úspechoch avantgardných kompozícií sa napätá nálada umiernila a nová zvukovosť sa začala akceptovať. Problémom číslo tri bolo, že s novou hudbou sa museli popasovať jednak skladatelia (osvojiť si princípy) a na druhej strane i interpreti. Nároky na hráča boli pri prezentácii diel vyššie, nakoľko boli skladby obohatené o nové techniky hry. Tento problém však pohotovo vyriešil Ladislav Kupkovič, ktorý v roku 1963 inicioval založenie súboru Hudba dneška. Ansámbl sa stal dvorným interpretom avantgardných skladieb a neraz ich aj premiéroval.

„Mladý skladateľ prejavuje svoj talent tým, že súhlasí nie so všetkým, čo stretáva, ale že s tým polemizuje, že to odmieta. Predkladá vlastné názory – a oveľa neskôr sám zbadá, že jeho práca svojím spôsobom nadväzuje na to, čo odmietal.“ (V. Bokes)

Život prináša rôzne nástrahy i potešenia, ktoré formujú ľudskú osobnosť. V umeleckej sfére stoja za prerodom, či väčšou zmenou vo filozofii, estetike i koncepcii tvorby práve výrazné životné udalosti, ktoré narušia v myslení jedinca statiku pomyselných pilierov duševnej jednoty. Do tvorby **Ivana Hrušovského** (1927 – 2001) výrazne zasiahli práve takéto činitele. Mladý skladateľ vyrastal najskôr pod drobnohľadom Alexandra Moyzesa. Ideológia socialistického realizmu prenikala do skladieb vo forme lyrických, impresionistických a folklórnych prvkov. Hrušovský ich v skladbách zo študentského obdobia a krátko po ňom uplatňoval v svojskej podobe (rozšírená dur-molová tonalita,

rytmická pohyblivosť, oblúková dynamická forma). V tomto období ešte neprinášal osobitejšie vlastné hudobné prvky. Zlom v skladateľskom myslení nastal po navštívení Varšavskej jesene, kedy precitol z umelo udržiavaného „národno-tendenčného inkubátora“ a v priamom kontakte sa zoznámil s technikami Novej hudby (serializmus, aleatorika). Na tento popud skomponoval i skladbu *Combinazioni sonore per 9 strumenti* (1963), v ktorej sa snažil overiť jednotlivé možnosti kompozície v štýle Novej hudby. Nonetové obsadenie pre flautu, hoboj, klarinet, trúbku, vibrafón, klavír, husle, violu a violončelo prináša do punktualistickej faktúry kompozície široký diapazón farieb. Každá zo šiestich častí skladby sa zaoberá iným kompozičným problémom – priestorovým rozvíjaním troch tónov, vertikálnym a horizontálnym prevracaním radu, spracovaním výškových a rytmických hodnôt v polyfónnom priestore, dynamikou a nástrojovou farbou, farebnou zvukovou výslednicou akordových komplexov a aleatorikou. Časti na seba nadväzujú bez prerušenia (attacca). Autor v tomto diele nezachovával striktné dodržanie seriálnych techník, ale hľadal nové možnosti ich uchopenia v kombinácii s „tradičnou“ kompozičnou školou. Skladateľ tak naformuloval svoje tendencie syntetizovať analytický serializmus so sonickým prostredím, s cieľom dosiahnuť konkrétne expresívne vyznenie. Vplyv Novej hudby ostal v Hrušovského kompozícii natrvalo ukotvený. V jeho ďalšom tvorivom období prešiel k polyakordicky, polytonálne, či témbrovo charakteristickým zvukovým výsledniciam, ktoré sú prítomné najmä v inštrumentálnej tvorbe. Naproti tomu stojí zborová a vokálna tvorba, kde hudobne reagoval na silné literárne podnety. Využíval v nej komplikované rytmy, aleatorické úseky a mal i odvážnejšie vokálne požiadavky – glissandá, šepot, recitácia. Prepájanie tradičnej i avantgardnej hudby viedlo k polyštýlovnosti Hrušovského hudobného jazyka, na ktorý mohla do veľkej miery vplývať i skladateľova muzikologická činnosť. Ivan Hrušovský napísal viacero pedagogických textov, ktoré sú skvelým náhľadom do jeho formového a akordického myslenia a taktiež písal odborné muzikologické texty, v ktorých mapuje napríklad i aktuálnu situáciu a potreby slovenskej hudobnej kultúry. V Hrušovskom sa teda ukrývali tri bytosti – skladateľ, teoretik a pedagóg. Každá z jeho činností bola naplnená snahou o príspevanie k lepšiemu vývoju v danej oblasti. Hrušovský bol citlivá filozofická duša, čo koniec koncov vidno i na príklone k duchovnej tvorbe po nečakanej smrti jeho syna. Na skladateľov hudobný odkaz treba nazerať cez zreteľ jeho ideálu kompozície, ktorým bolo možné, ako povedal, dosiahnuť: „vnútornú (myšlienkovú) a vonkajšiu (tvarovú) dokonalosť: harmóniu vedenú syntetizujúcou líniou, rovnováhu rozumu a emócie, veľkú tvarovú a myšlienkovú sústredenosť“. A k tomuto ideálu sa túžil vo svojej tvorbe priblížiť.

Jozef Sixta (1940 – 2007), odchovanec učiteľov Andreja Očenáša (Konzervatórium) a Alexandra Moyzesa (VŠMU), sa už počas štúdií snažil čo najmenej skĺznuť do zaužívaných klíšé manierov hudby 19. storočia, s ktorými slovenská hudba zápasila niekoľko desaťročí (impresionistické, lyrické a ľudové tendencie s využitím mohutného symfonického zvuku orchestra). Sixta staval svoje hudobné vyjadrovanie na ideáloch

hudby starovekého Grécka a zároveň bol inšpirovaný súčasnými trendmi aleatoriky, dodekafónie i seriálnej hudby (Schönberg, Webern, Lutoslawski). Aby zachytil hudbu vo svojej pravej podstate, vyhýbal sa komponovaniu vokálnej hudby a nedával svojim skladbám opisné názvy, ktoré by mohli u poslucháča vytvárať mimohudobné predstavy. Komponoval výlučne iba absolútnu hudbu, teda hudbu, ktorá vypovedá sama za seba. Okrem toho bol fascinovaný matematikou, symetriou a hierarchiou vzťahov tónov (intervalmi). V celej svojej tvorbe si dal záležať na dôslednom využití hudobných motívov. Snažil sa využiť osobitý potenciál každého z nich, pracoval s motívom až pokým sa všetky možnosti jeho podoby nevyčerpali. Túto vlastnosť Sixtovej hudby budeme počuť i v *Sláčikovom kvartete č. 1* (1965). Skladateľ si v každej z troch častí vybral motív, ktorý transponoval, inverzne obrátil, zahustil, nechal uviesť v imitácii a pod. Jednoduché intervalové zoskupenie dospieva cez zahusťovanie k vrcholu svojej zvukovej hustoty. Po tomto kroku sa mnohvrstevnosť redukuje a prichádza repríza pôvodného tvaru. Intervaly, z ktorých sú motívy vystavané si vyberal dôsledne. V kvartete prevažujú intervaly malej sekundy, kvarty a tritonu a okrem využívania tradičnej artikulácie sláčikových nástrojov skladateľ vypisuje i glissando, pizzicato a sul ponticello, čo vplýva na výsledný zvuk. Metricko-rytmická zložka kvarteta má taktiež svoje špecifiká. Skladateľ sa zbavuje tradičného taktového členenia, do ňôť vypisuje koľko sekúnd má vyznačený úsek trvať. Hráči tiež hrajú často i v posune, čoho výsledkom je asynchronne plynutie hudobného toku. Jozef Sixta získal na Pražskej jari 1966 za *Sláčikové kvarteto č. 1* ocenenie a kladne ho hodnotila verejnosť i po premiére v Bratislave. Precíznosť, dôsledná organizácia všetkých hudobných štruktúr, kombinatorika a matematickosť, to všetko sú atribúty, ktoré nachádzame naprieč celou jeho tvorbou. Tá nebola čo sa týka kvantity dĺžky a počtu kompozícií veľká, no bola o to koncentrovanejšia a jedinečnejšia.

Málokto si vie udržať hravého detského ducha i v staršom veku. Na pôde slovenskej hudby sa však objavil zjav, ktorý si dokázal udržať nespútanosť (politickú i hudobnú) naprieč celou svojou skladateľskou púťou. **Ilja Zeljenka** (1932 – 2007) bol veľmi tvorivým typom skladateľa, ktorý sa rád pohrával s hudbou ako takou, poslucháčmi a neraz i skladateľskou obcou. V jeho rozsiahlom skladateľskom odkaze nachádzame kompozície rôznych druhov a žánrov, ktoré súviseli s jeho pracovnou činnosťou. Niekedy si možno ani neuvedomíme, že práve počúvame Zeljenkovu hudbu, ktorá na nás prúdi z televízneho prijímača. Táto pravdepodobnosť je dosť vysoká, keďže Zeljenka skomponoval hudbu k cca 100 filmom. Okrem toho sa so Zeljenkom stretne i každý návštevník Slovenskej filharmónie, pretože úryvok ľudovej piesne z Čičmian z Musica slovaca znie pred každým koncertom. Ľudovou hudbou sa Zeljenka zaoberal iba okrajovo, úpravy folklóru sa v čase vynúteného exilu zo slovenskej hudobnej scény stali jeho nástrojom na prežitie. Dá sa tu však pozorovať skladateľova hravosť a vynaliezavosť v hľadaní nových možností práce s ľudovou hudbou. Najprínosnejším vkladom skladateľa do obohatenia hudobného sveta sa stali nepochybne jeho filmové hudby a nespočetné

stovky kompozícií, v ktorých rozvíjal autorské idey bunkového systému kompozície: „Bunky ako všetky vyššie organizmy vytvárajú tkanivo ... vychádzajú stále z toho istého základu, ktorý budem dávať do nových kontextov, je asi možné vytvoriť vyššie organizmy.“ Zeljenka vytvára štvortónové bunky, ktoré variačne spracúva a kombinuje. Do kompozícií zároveň aplikuje i avantgardné výdobytky a ako bonus niekedy pridáva svoju ideu hry. Vhodným príkladom sú i *Galgenlieder pre soprán a komorný súbor* (1975), kde prepája rytmické a metrické efekty so sonorickými. Ironická poézia Christiana Morgensterna je v štyroch piesňach akýmsi Zeljenkovým komentárom k „svetu šibeničných piesní“. Idea hravosti sa premieta aj vo veľkom množstve skladieb pre spevákov či zbor. Zeljenka sa rád hral i so zvukom v priestore, ktorý môžeme počuť v skladbe *Hry pre 13 spevákov hrajúcich na bicie nástroje* (1968 – 1969). Speváci sa počas skladby otáčajú a pohybujú v priestore, čo vytvára rôznorodé zvukové efekty. Doprevádzanie sa hrkálkami, zvončekmi a jednoduchými bicími nástrojmi dokrášľuje zvukovú farebnosť. V Hrách, ale i ďalších vokálnych dielach Zeljenka siaha po bezvýznamovom texte, zaujíma ho skôr jeho zvuková podoba. Fonickosť textu je rovnako prítomná i v *Galgenliedern*. Zeljenkova nezávislosť od estetiky, bontónu či štýlu priniesla svetu jedinečné hudobné diela, ktoré sú vzhľadom na rozsiahlosť tvorby ozaj hlbokou bezodnou hudobnou studnicou.

Ladislav Kupkovič (1936 – 2016), „iniciatívny exot“ (v pozitívnom zmysle slova), ktorý rozhybal domáce hudobné ovzdušie svojimi „uletenými“ nápadi. Samotné neštandardné nápady sa žiadalo aj zrealizovať, a tak spolu s Petrom Kolmanom založil prvý slovenský súbor zameraný na interpretáciu súčasnej hudby – *Hudba dneška* (viedol ho 1962 – 1969). Zrodenie tohto telesa bolo len logickým vyústením viacerých podnetov – jednak potreby kvalitnej interpretácie Novej hudby (ktorú hrať nevedeli a ani veľmi nechceli štandardné orchestrálne telesá) a tiež pre snahu dorovnať sa českým kolegom, ktorí takýto súbor mali – *Musica viva pragensis*. Práve tento súbor Kupkoviča nadchol a ako reakciu naň v roku 1962 napísal 3 skladby, ktoré nesú všetky črty jeho avantgardného skladateľského obdobia – *Skicu*, *Mäso kríža* a *Osemhran*. Vyštudovaný huslista sa nadchol avantgardnou hudbou počas stretávok v dome Albrechtovcov, ktorý bol po dlhé roky neoficiálnym hudobným centrom mladých hráčov a skladateľov. S Novou hudbou sa mladí skladatelia stretávali len u Albrechtovcov, pričom v ich vzdelávacej inštitúcii VŠMU tento kontakt absentoval. Toto vákuum sa v roku 1959 rozhodli napraviť študenti založením Samovzdelávacích seminárov pre študentov, kde sa interpretovali skladby aj západoeurópskej hudby 20. storočia. Skladateľ-autodidakt Kupkovič sa v 60. rokoch snažil divákov šokovať, zameral sa na novú, nezvyčajnú zvukovosť nástrojov, ktorú sa snažil dosiahnuť rôznorodou artikuláciou a efektmi (napr. šúchanie rôznymi kefami o zvon). Tvoril i grafické partitúry, v ktorých necháva interpretom voľnosť, no zároveň od ich očakáva uvedomelú interpretáciu s prítomnosťou tvorivých nápadov v riešení grafického zápisu. Takto zapísaná je i kompozícia *Osemhram samoty, nudy a strachu pre 8 ľubovoľných nástrojov*. Pôvodný názov skladby bol o čosi dlhší – „Opustený

cintorín. Len niekoľko náhrobných kameňov a tmavých krížov nemo v poli stojí. Živí i mŕtvi zanevrelí na tento kus zeme. A zanechané kríže bez hlasu svoje vychladlé ramená do prázdna vystierajú.“ Skladba bola reakciou na cyklus obrazov Mikuláša Medka – Krížová cesta. Kupkovič v nej chcel ukázať variabilnosť ôsmich línií hlasov, ktoré spolu zneli vo vymedzenom čase. Pred interpreta stavia presný zápis 12 tónov, pričom im ponecháva voľnosť v rámci artikulácie (spôsobu hrania) a dynamiky. Skladba začína i končí statickým akordom a pohyb nastáva v jej strede. Takéto členenie dodáva skladbe symetriu. Voľnosť v interpretácii a aleatorické plochy skladby ukázali úskalia otvoreného zápisu. Skladateľ nebol po premiére spokojný s výsledkom, pretože si predstavoval statickejšie nudné plynutie. Zdalo sa mu, že sa interpreti predbiehali v nápadoch a išli rýchlo, preto časové pokyny predĺžil o polovicu. V ďalšom priebehu 60. rokov sa Kupkovič nechal zlákať elektronikou a svojim starším kompozíciám dával novú elektroakustickú podobu. Vytváral mixáže a montáže z vlastných i prebratých nahrávok, pričom ho fascinovala idea repetitívnosti a kúskovania banálnych melódií (Souvenir, Morceau de Genre). Experimentoval i s priestorom – využíval variabilné priestorové riešenia, do ktorých rozmiestňoval interpretov. Za vyvrcholenie by sme mohli brať skladbu Klaginvasion auf Bonn (1971), kde vytvoril organizovanú 12-hodinovú produkciu v uliciach vtedajšieho hlavného mesta Nemecka. Svoju tvorbu v 60. rokoch Kupkovič spätne ohodnotil ako „zdroj zla“, chybu, či módnou ovplyvnenie, a tak sa v ďalšej tvorbe avantgardnej hudby úplne zriekol. Navrátil sa k tonalite a hudbe, ktorá sa produkovala na začiatku 19. storočia. Kupkovič tak prešiel pestrým vývojom od avantgardného búrliváka k tradicionalistovi.

Vplyvu viedenskej avantgardy sa nevyhol ani český rodák **Juraj Pospíšil** (1931 – 2007). Aleatorika, serializmus a polyštýlosť sa v jeho tvorbe skĺbili i s otvorenosťou formy, pásmovým členením a úsečnosťou, ktorú odvodil z hudby Leoša Janáčka. V Pospíšilovej tvorbe môžeme vidieť postupný vývoj a hľadanie cesty k akceptácii a práci s výdobytkami prvkov novej hudby. Kantiléna, meditatívnosť a programová motivovanosť sa transformovali do vyzretejšej podoby – striedamejšieho výberu zdrojov kontrastu, chronometrickej organizácie hudobného pohybu, zdrsnenej expresionistickej zvukovosti a asymetrie. Pospíšilove triezve uvažovanie a dôsledné vyberanie hudobného materiálu pramenilo i z jeho učiteľského povolania. Výdobytky Novej hudby testoval v praxi – komponoval inštruktívno-pedagogické skladby. U študentov chcel docieľiť, aby sa vedeli orientovať v tónalnom, modálnom i seriálnom hudobnom prostredí. Prioritne ich oboznamoval s dodekafonickou metódou, pretože sa jednalo jednak o čerstvý hudobný systém a taktiež sa mu tento systém javil ako najdokonalejšie prepracovaný. O svojich pedagogických i skladateľských ideách sa vyjadroval i v dobovej tlači, najmä v Slovenskej hudbe. Chcel, aby si žiaci za hlavný cieľ zvolili hudobnú logiku, logiku štruktúr a princípov, z ktorých sú skladby vystavané. Týmto spôsobom vybudoval vzťah k analytickému nadhľadu nad kompozíciou u niekoľkých desiatok mladých skladateľov. Vďaka svojej racionalite dospel k zostručneniu výpovede

a z dlhších kompozícií zo študentských čias (Symfónia č. 1, op. 7 – 40 minút) sa vyjadruje v koncentrovanejšej dĺžke (Symfónia č. 2 „Hmlovina v Androméde“ op. 19 – 20 minút). Sústredenú autorskú výpoveď môžeme pozorovať i v skladbe *Trojveršia pre 9 nástrojov*, op. 22 č. 3 (husle, viola, violončelo, flauta, basklarinet, lesný roh, trúbka, trombón, vibrafón) (1966). V sedemčastoťom cykle skladateľ narába s polylinearitou a fragmentáciou motívov, sústreďuje sa na detail, čím dospieva až k akejsi punktuálnej faktúre. Skladba *Trojveršia pre 9 nástrojov* je jedinou kompozíciou, kde sa Pospíšil zrieka využitia sily motívu. Jednotlivé časti skladby majú svoje podtituly, ktoré sa snažia charakterizovať výraz časti (Zamyslene; Letmo, mimochodom; Plíživo, trochu tajomne; S humorom, pohyblivo; Vyrovnane s nádychom smútku; So slávnostnou obratnosťou; S prudkým spádom). Na skladbe nás možno okrem hudby zaujme i samotný názov. Pospíšil má v celej svojej tvorbe sklon požívať si názvy kompozícií z literárneho umenia – Monológy, Glosy, Protirečenia, Mikropovedky. Dá sa predpokladať, že na tento fakt vplývalo jeho pedagogické povolanie a literárne čítanie.

Umelec ako osobnosť tvorivá a kreatívna si v rámci procesu vývoja svojho diela hľadá cesty, ktorými by čo najlepšie zachytil svoje postoje a idey. **Jozef Malovec** (1933 – 1998) bol v tomto smere veľmi aktívny. Napriec celou svojou tvorbou sa pri kompozícií s hudbou hral v neustále nových kontextoch. Tvorivo prepájal staré i nové postupy, ktoré sa rokmi na hudobnej pôde kryštalizovali. V trochu detskom hravom duchu prístupoval ku kompozícií ako ku skladačke, do ktorej vkladal hudobné tvary v kontextoch, ktoré mu vyhovovali – spĺňali zvukový i obsahový zámer. Výdobytky Novej hudby (aleatoriku, dodekafóniu, serializmus) prepájal s tradičnými motivickými a rytmickými postupmi. Na jednej ploche sa tak stretávalo staré s novým. V dôsledku Malovcových hudobných cieľov vznikalo porušovanie prísnych zásad dodekafónie. Nechcel totiž vykonštruovať len dokonale usporiadanú kompozíciu, ale chcel konfrontovať striktné pravidlá s úplne opačným princípom kvázi dadaistického priradovania motívov. V skladbách tak naproti sebe stoja vykonštruované tónové rady (tonálne nejednoznačné) voči klasickým akordom (diatonika), čím sa jeho kompozície stávajú jemne „tonálne“ vyhranenejšie. Dospel k rôznym inovátorským tvarom svojej hudby i vďaka svojmu školeniu, pretože vystriedal viacero pedagógov kompozície, študoval na Slovensku i v Česku. Tento fakt určite prispel k využitiu postupov koláže, multižánrovosti (Predohra) i minimalizmu (Kryptogram), ktoré sa ako umelecké smery vykryštalizovali až o pár rokov neskôr. Malovec tak anticipoval viacero vývojových hudobných trendov. Vrstvenie motívov i multižánrovosť iste vychádzali i z jeho bohatých skúseností s komponovaním hudby pre film a rozhlas. Naplno využíval možnosti Experimentálneho štúdia SRO a vytvoril tu i prvú autorskú elektronickú skladbu slovenského autora – Orthogenesis. Toto dielo zachytáva i ďalšiu dôležitú črtu skladateľovej hudby a to jeho duchovnosť. Ako veriaci človek sa často zaoberal problémami ľudskej existencie. V jeho hudbe nachádzame rôzne symboly a metafory, ktoré sú vo vokálnej hudbe i prepojené s textami. *Malá komorná hudba* pre sedem nástrojov (1964, rev. 1979) je náhľadom do už spomínaného

mnohovrstevného hudobného myslenia. Vďaka špecifickému obsadeniu (flauta, klarinet, trúbka, vibrafón, neladené bicie, viola, violončelo) má skladba širokú zvukovú farebnosť. Na ploche tradičnej formy sa rozvíja hra s motivickými elementmi, ktoré sa exponujú v symetricky a proporčne konštruktívne preplánovaných reláciách.

Text: Kristína Gotthardtová

MATEJ SLOBODA je slovenský skladateľ a dirigent. Študoval kompozíciu na VŠMU v Bratislave (Ivan Buffa), na Kunstuniversität v Grazi (Beat Furrer) a na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (Detlev Müller-Siemens). Jeho tvorba zahŕňa skladby v obsadení pre orchester, komorný súbor, sólový nástroj, zbor, komorné zoskupenie s výrazným sólistickým nástrojom ako aj elektronické a improvizované diela. Od založenia komorného súboru EnsembleSpectrum (2012) je jeho umeleckým vedúcim a dramaturgom. Jeho skladby sú medzinárodne uvádzané na festivaloch ISCM World Music Days 2018 - Peking - Sonic Cells on a structured surface pre basklarinet a orchester (Čína), ISCM World Music Days 2016 - Tongyeong - Bagately pre sláčikové kvarteto (Južná Kórea), Melos-Étos, Nová slovenská hudba - Epoché (Absurde Märchen - Kapitel I) Orfeus, Asynchronie, Biela noc a iné. S EnsembleSpectrum uviedol vyše štyridsať svetových alebo slovenských premiér diel zahraničných (G. Grisey, Ph. Hurel, H. Abrahamsen, S. Sciarrino, A. Pärt, A. Schnittke atď.) a slovenských autorov (V. Bokes, J. Iršaj, L. Bernáth, M. Tóth, P. Javorka, L. Novosedlíková atď.). Spolupracoval s poprednými umelcami ako Matúš Šimko, Yan Liu (CHN), Milan Paľa, Branislav Dugovič, Ivan Šiller, Enikő Ginzery, s dirigentmi Marie Jacquot (FRA), Ivanom Buffom, Mariánom Lejavom, Štefanom Sedlickým, Konstantinom Ilievskym a telesami Taijin Symphony Orchestra (CHN), Gaia Quartet (KOR), Quasars Ensemble, EnsembleSpectrum, Mucha Quartet, DIY Instruments Ensemble a so študentskými súbormi studEND.doc, Ansámbl Asynchronie i Dychovým orchestrom Universität für Musik und darstellende Kunst Wien. Skladba Mateja Slobodu Rhythm.Diagonal pre basovú flautu a komorný súbor vychádza na debutovom CD EnsembleSpectrum - New Dawn. V rokoch 2017 - 18 sa stal držiteľom štipendia Fondu na podporu umenia, ktorý podporil vznik skladieb Rhythm.Diagonal, Absurde Märchen - Kapitel II a MicroGruppen. V septembri 2019 sa stal laureátom Ceny Jána Levoslava Bellu za kompozíciu, ktorú udeľuje Hudobný fond.

EnsembleSpectrum je komorný súbor špecializujúci sa na hudbu 20. a 21. storočia. Vyvinul sa z túžob študentov VŠMU uvádzať menej známe diela, ktorých zdolanie často predstavuje mentálnu a technickú výzvu. Iniciatíva pre založenie súboru vznikla v triede improvizovanej hudby Daniela Mateja. Dnešní členovia súboru študovali na vysokých hudobných školách (VŠMU, Guildhall School of Music and Drama, Kunstuniversität Graz) a profesionálne pôsobia v rôznych slovenských orchestroch a telesách. Umeleckým vedúcim je skladateľ a dirigent Matej Sloboda, ktorý je zároveň

aj dramaturgom koncertného programu. Od svojho vzniku v roku 2012 premiérovu uviedli vyše tridsať nových diel, spolu s množstvom slovenských premiér zahraničných autorov. Aktívne sa zúčastnili niekoľkých improvizovaných projektov, ako napríklad workshop Eddieho Prévosta na festivale NEXT. Predstavili sa na viacerých hudobných festivaloch - Melos-Étos, Nová slovenská hudba - Epoché, Konfrontácie, Orfeus, Asynchronie, Bach Tribute. Repertoár súboru obsahuje diela slovenských autorov predstavujúcich avantgardu 60. rokov (J. Sixta, I. Hrušovský, V. Bokes atď.) a zahraničných autorov hudby 20. a 21. storočia ako C. Debussy, D. Milhaud, G. Grisey, Ph. Hurel, F. Romitelli, T. Murail, H. Abrahamsen, A. Schnittke, S. Sciarrino. Uvádzajú tiež diela mladých autorov a iniciujú vznik nových skladieb, ktoré sú obsahom debutového CD - NEW DAWN.

Galéria hudby

23. 10. 2019 o 19.00 hod.

Slovenský filharmonický zbor, Jozef Chabroň – zbormajster
Slovenský komorný orchester, Ewald Danel – umelecký vedúci

PROGRAM

Romuald Twardowski (1930):
Mariánsky tryptich
Tri scény a 2 tance pre sláčikový orchester

Morten Lauridsen (1943):
O Magnum Mysterium

Randall Thompson (1899 – 1984):
Alleluia

Franz Biebl (1906 – 2001):
Ave Maria (Angelus Domini)

Arvo Pärt (1935):
Berlínska omša

Kyrie
Gloria
Erster Alleluiavers
Zweiter Alleluiavers
Veni Sancte Spiritus
Credo
Sanctus
Agnus Dei

Samuel Barber (1910 – 1981):
Adagio

SLOVENSKÝ FILHARMONICKÝ ZBOR

je prominentným reprezentantom slovenského profesionálneho zborového umenia. Do hudobného diania vstúpil v roku 1946 ako Miešaný zbor československého rozhlasu a prvé roky ho viedol jeho iniciátor a zakladateľ, dirigent Ladislav Slovák. V roku 1955 sa vedenia kolektívu ujal Jan Maria Dobrodinský, ktorý sa svojou viac než dvadsaťročnou činnosťou nemalou mierou zaslúžil o profiláciu a umelecké napredovanie ansámblu, začleneného v roku 1957 – už pod dnešným názvom – do zväzku telies Slovenskej filharmónie. Roku 1977 funkciu zbormajstra prijal Valentin Iljin, ktorého vystriedal vynikajúci znalec zborového spevu Lubomír Mátl, po ňom sa na ďalšom zveľadovaní interpretačnej úrovne podieľali Štefan Klimo, Pavel Baxa, Pavol Procházka a Marián Vach. V tradícii zvyšovania interpretačnej úrovne zboru pokračovali Blanka Juhaňáková (1991 – 2001) a Jan Rozehnal (1991 – 2003). V sezóne 2003/2004 bol umeleckým vedúcim a hlavným zbormajstrom SFZ Marián Vach. V rokoch 2005 – 2014 zastávala post hlavnej zbormajsterky Blanka Juhaňáková. Od roku 2014 plní funkciu zbormajstra Slovenského filharmonického zboru Jozef Chabroň.

Za polstoročie intenzívnej umeleckej aktivity SFZ vyrástol na teleso mimoriadnych kvalít a dnes sa radí k najlepším európskym ansámblom svojho druhu. Jedinečný technický arzenál, kultivovanosť prejavu, ideálna zvuková rovnováha hlasových skupín, ale aj interpretačná pohotovosť, spoľahlivosť a príkladná umelecká disciplína sa premietajú do suverénnych výkonov, plných tvorivého napätia a výrazovej sily, ktoré pri vzájomnej spolupráci ocenili mnohí renomovaní dirigenti, medzi nimi takí svetoznámi majstri taktovky ako Claudio Abbado, Serge Baudo, Bertrand de Billy, Jean-Claude Casadesus, James Conlon, Dean Dixon, Christoph von Dohnányi, Vladimír Fedosejev, János Ferencsik, Daniele Gatti, Pedro Halffter, Riccardo Chailly, Dmitrij Kitajenko, Zdeněk Košler, Ondrej Lenárd, Alain Lombard, Fabio Luisi, Lorin Maazel, Kurt Masur, Zubin Mehta, Franz Welser-Möst, Antonio Pedrotti, Libor Pešek, Ludovít Rajter, Helmuth Rilling, Karl Richter, Esa Pekka-Salonen, Peter Schreier, Pinchas Steinberg, Hans Swarowsky, Václav Talich, Emmanuel Villaume a Ralf Weikert. Okrem pravidelnej činnosti na domácej pôde zbor každoročne absolvuje množstvo zahraničných zájazdov, ktorých cieľom sa stali bezmála všetky európske krajiny, ale aj Maroko, Turecko, Japonsko a Omán. Zbor spolupracoval s prestížnymi zahraničnými orchestrami ako napr.: Berlínski a Viedenský filharmonici, Viedenský symfonici, Izraelská filharmónia, Orchestre de Paris. Svojimi výkonmi prispel k lesku významných medzinárodných festivalových podujatí (Viedeň, Salzburg, Londýn, Praha, Perugia, Edinburg, Berlín, Atény, Madrid, Paríž, Mníchov, Štrasburg). Jeho bohatá diskografia obsahuje nahrávky pre slovenské i zahraničné televízne a rozhlasové stanice, ako aj pre renomované nahrávacie spoločnosti, z ktorých možno spomenúť OPUS, Supraphon, Deutsche Grammophon, Hungaroton, Sony, Marco Polo, Naxos, Nuova Era, Decca a mnoho ďalších.

Medzi významné udalosti koncertnej sezóny 2018/2019 patrilo účinkovanie SFZ v novej produkcii Viedenskej štátnej opery Trójanania H. Berlioza, koncerty v Ľubláne (s Rastislavom Štúrom) a v Linzi (s Thomasom Sanderlingom), hosťovanie SFZ s Mahlerovou Symfóniou č. 3 v Royal Opera House Muscat v Ománe pod taktovkou Emmanuela Villauma, uvedenie Berliozovho Te Deum na festivale Pražská jar v spolupráci so Symfonickým orchestrom Českého rozhlasu a dirigentom Johnom Nelsonom, ako aj interpretácia Mahlerovej Symfónie č. 2 Vzkriesenie pod vedením Yutaku Sada na koncertoch v Rakúsku. V septembri 2019 uvedie SFZ v spolupráci s Konzerthausorchester Berlin a dirigentom Christophom Eschenbachom Mahlerovu 8. symfóniu v Berlíne, Dvořákovu Rekviev s Tonkünstler Orchester pod taktovkou Mareka Šedivého v Rakúsku a Beethovenovu Missu solemnis s Plzenskou filharmóniou a dirigentom Ronaldom Zollmanom. V marci 2020 čaká SFZ spolupráca s Českou filharmóniou a dirigentom Semjonom Byčkovom na uvedení Rekviev Detleva Glanerta. Záver sezóny bude patriť uvedeniu Beethovenovej 9. symfónie s Ódou na radosť v Srbsku a Nemecku pod vedením dirigenta Gabriela Feltza.

JOZEF CHABROŇ

ukončil štúdium v roku 2007 na VŠMU v Bratislave v odbore zborové dirigovanie pod pedagogickým vedením prof. Blanky Juhaňákovej. V roku 2006 dostal možnosť spolupracovať so Slovenským filharmonickým zborom ako asistent hlavnej zbormajsterky Blanky Juhaňákovej. Od sezóny 2013/2014 pôsobí samostatne ako zbormajster SFZ. Pripravil SFZ na uvedenie množstva vokálno-inštrumentálnych diel ako napr.: Dafnis a Chloé M. Ravela, Nokturná C. Debussyho, Stvorenie J. Haydna, Kristovo detstvo H. Berlioza, Lobgesang F. Mendelssohna Bartholdyho, Žalm zeme podkarpatskej E. Suchoňa, Messa di Gloria G. Pucciniho, Rekviev G. Verdiho, Symfónia č. 13 Babij jar D. Šostakoviča, Stabat Mater K. Szymanowského a G. Rossiniho, Persefona a Oidipus Rex I. Stravinského, Glagolská omša L. Janáčka, Vojnové rekviev B. Brittena, Gurrelieder A. Schönberga. V premiére uviedol diela Missa pro defunctis E. Kráka, Missa pro nobis R. Bergera, Apolloopera M. Piačeka, Carmina austriaca G. Wirtha a ďalšie. Počas doterajšieho pôsobenia v SFZ spolupracoval s viacerými renomovanými dirigentmi ako napr.: J. Judd, E. Villaume, S. Baudo, J. Valčuha, T. Sanderling, N. Ballatsch, Th. Lang, F. Haider, L. Svárovský, P. Altrichter, R. Štúr, Ch. Campestrini, S. Byčkov, J. Conlon, R. Weikert, Y. Sado, P. Valentovič a iní. Najvýznamnejšie umelecké počiny v jeho doterajšej kariére predstavujú kompletne naštudovanie Schönbergovho diela Mojžiš a Áron pre Operný dom v Zürichu (2011), ktorého premiéra sa uskutočnila pod taktovkou dirigentskej legendy Christophu von Dohnányiho, ako aj príprava SFZ na účinkovanie v opernej produkcii Chovančina M. P. Musorgského a Trójanania H. Berlioza pre Viedenskú štátnu operu. Spolupracoval tiež s BBC Singers. Dirigoval samostatné koncerty SFZ v Hamburgu, Bratislave, Žiline a Piešťanoch. V sezóne 2018/2019 spolupracoval s Viedenskou štátnou operou, Bruckner Orchester Linz, Royal Opera House Muscat v Ománe a Tonkünstler Orchester. V sezóne 2019/2020 pripravuje SFZ

na spoluprácu s Konzerthausorchester Berlin, Tonkünstler Orchester, Plzenskou filharmóniou, Srbskou filharmóniou a Dortmundskými filharmonikmi. V máji 2020 sa po prvýkrát predstaví ako hosťujúci zbormajster Pražského filharmonického zboru.

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

vznikol v roku 1960 na pôde Slovenskej filharmónie. Pri jeho zrode stál vynikajúci huslista sliezskeho pôvodu Bohdan Warchal (1930 – 2000). Od svojho založenia bol jedným z najpopulárnejších súborov v oblasti klasickej hudby na Slovensku. Pod vedením majstra Warchala sa sformoval na popredného predstaviteľa slovenského interpretačného umenia v zahraničí. Ťažiskom repertoáru orchestra bola hudba baroka, neskôr i hudba 19. a 20. storočia vrátane množstva premiér slovenských a zahraničných skladateľov. Bohdan Warchal viedol orchester celých 40 rokov. Jeho nástupcom sa stal Ewald Danel, ktorý je umeleckým vedúcim orchestra od roku 2001. Repertoárové ťažisko omladeného telesa sa jemne posunulo v prospech romantizmu a hudby 20. storočia.

Okrem pravidelných koncertov na pôde Slovenskej filharmónie, účinkovania na festivaloch a koncertných turné v zahraničí, orchester uskutočňuje mnohé mimoriadne zaujímavé koncertné projekty. Po prvýkrát na Slovensku predniesol na jednom koncerte kompletne Bachove Orchesterálne suity a Brandenburské koncerty, ktoré naposledy zazneli v naštudovaní Kaspara Zehndera v rámci koncertnej sezóny 2017/2018. SKO na svojich koncertoch postupne uviedol aj všetky concerti grossi G. F. Händla, A. Corelliho a raritný komplet sláčikových symfónií mladého F. Mendelssohna Bartholdyho, opakovane uviedol Händlovo oratórium Mesiáš. Pre slovenské publikum objavil mnohé, doteraz na Slovensku neuvedené diela svetových autorov, uskutočnil slovenskú premiéru diela „Osem ročných období“ A. Vivaldiho a A. Piazzollu, vo vlastnom aranžmáne viackrát uviedol piesne J. Ježka. Významnou mierou sa podieľa na uvádzaní slovenskej hudobnej tvorby, od roku 2001 premiéroval viac ako päťdesiat skladieb, v rámci Roku slovenskej hudby 2016 nahral dva CD nosiče s dielami súčasných slovenských autorov.

Mimoriadnymi koncertmi si orchester pravidelne pripomína nielen významné výročia jubilujúcich skladateľov, ale každoročne organizovaným slávnostným koncertom Hommage à Bohdan Warchal i výrazný prínos svojho zakladateľa pre slovenskú hudobnú scénu. V rámci koncertného cyklu Hudba v chrámoch dlhodobou umeleckou spolupracou podporuje prácu neprofesionálnych zborov. Spolupráca so zborními sa medzičasom rozšírila i do úspešnej kooperácie s neprofesionálnymi komornými orchestrami a v poslednej dobe sa realizuje v celoslovenskom meradle. Z ďalšej pozoruhodnej koncertnej činnosti je dôležité spomenúť, že orchester udržiava, a už niekoľko rokov pokračuje v takmer dvestoročnej bratislavskej tradícii uvádzania diela J. Haydna Sedem posledných slov nášho Spasiteľa na kríži v Dóme sv. Martina na Kvetnú nedeľu; pokračuje tiež v pravidelnom uvádzaní koncertov pre ľudí so zdravotným znevýhodnením; spolupracuje s významnými slovenskými, či zahraničnými

sólistami. Okrem toho sa každoročne venuje príprave a realizácii koncertov pre deti a mládež v pravidelných koncertných cykloch Slovenskej filharmónie a v spolupráci s Detskou univerzitou v Bratislave.

V rámci koncertnej sezóny 2018/2019 sa SKO predstavil spolu s klarinetistom Pablom Barragánom na turné v Španielsku. Teleso účinkovalo aj na koncertoch v Komornej sále Berlínskej filharmónie, v synagóge v Lučenci a na festivale Humenská hudobná jar. V júli 2019 SKO účinkovalo na Festival des Forêts v Compiègne vo Francúzsku a v spolupráci s čembalistkou Barbarou Mariou Willi na festivale Janáček a Luhačovice. V novembri 2019 sa SKO predstaví na Medzinárodnom festivale komornej hudby v Changwone v Južnej Kórei a v máji 2020 na koncerte v Berlínskom dome.

EWALD DANEL

študoval hru na husliach a dirigovanie na ostravskom konzervatóriu a Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Absolvoval dirigentský kurz u Karla Österreichera, kurz zborového dirigovania u Jana Wierszyłowského a doktorandské štúdium u Bohdana Warchala. Po ukončení štúdia dva roky pôsobil ako koncertný majster v Symfónickom orchestri Slovenského rozhlasu a v orchestri Slovenského národného divadla. Od roku 1985 je koncertným majstrom Slovenskej filharmónie, s ktorou spolupracuje aj ako sólista a dirigent. V roku 2001 prevzal po Bohdanovi Warchalovi post umeleckého vedúceho Slovenského komorného orchestra. Predstavil sa na koncertných pódiiach v mnohých krajinách Európy i zámoria (Japonsko, Kórea, Egypt, Panama, Brazília, USA). Dlhodobá spolupráca ho spája s Orquestra Sinfónica Municipal São Paulo, Hiroshima Symphony Orchestra, Akita Chamber Orchestra, Tokyo Harmonia Chamber Orchestra, hosťovsky vystupoval s orchestrami Klang Verwaltung München, Orchestra Ensemble Kanazawa, Nagoya Philharmonic Orchestra, Osaka Symphoniker, Sakata Philharmony, orchestrom PKF – Prague Philharmonia, Orquesta Filarmónica de Málaga, Janáčkovou filharmóniou Ostrava a i. V Hiroshima Symphony Orchestra bol v rokoch 2008 – 2014 hlavným hosťujúcim dirigentom. Okrem dirigentských a sólistických aktivít s orchestrami a účinkovaním v sólových recitáloch má umelec bohaté skúsenosti aj v oblasti komornej hry, ktoré získal predovšetkým ako primárius Slovenského kvarteta od r. 1986, od r. 1987 ako spoluzakladateľ Slovenského klavírneho tria. Stál pri zrode Kubínovho kvarteta (na violovom poste) a niekoľko rokov hral tiež v súbore Musica aeterna. V rokoch 1992 – 1996 pôsobil ako umelecký vedúci komorného orchestra mesta Bratislavy Cappella Istropolitana. Umelec sa spolupodieľa na rôznych projektoch v komorných ansámblach doma i v zahraničí. V roku 2012 mu bola udelená Cena Sebastian za mimoriadny prínos k odkazu diela J. S. Bacha. Ako pedagóg pôsobil v rokoch 1987 – 1998 na Vysokej škole múzických umení v Bratislave, v rokoch 1999 – 2003 a 2007 – 2009 bol hosťujúcim profesorom na Aichi Prefectural University of Fine Arts and Music v Nagoyi v Japonsku. V r. 2001 viedol interpretačné majstrovské kurzy pre profesionálnych orchestrálnych hráčov na Affinis Music Festivale v Japonsku.

V súčasnosti je pedagógom na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Ako umelecký vedúci Slovenského komorného orchestra uskutočňuje mnohé zaujímavé projekty, pre slovenské publikum objavuje doposiaľ neuvedené diela svetovej hudobnej literatúry, významnou mierou sa podieľa na uvádzaní nových diel slovenských autorov. Inicioval cyklus koncertov v chrámoch a tiež koncerty pre ľudí so zdravotným znevýhodnením. Od roku 2004, stého výročia úmrtia Antonína Dvořáka, viackrát uviedol jeho Biblické piesne v zborovej verzii, naposledy na festivale Pohoda 2018 za účasti vyše 250 spevákov. Cielená dlhodobá spolupráca s rôznymi cirkevnými a amatérskymi speváckymi zbormi a hudobnými súbormi v role dirigenta, organizátora i autora duchovnej hudby je významnou súčasťou jeho umeleckých aktivít.

Galéria hudby

12. 11. 2019 o 19.00 hod.

Het Collectief (BE)

**Toon Fret – flauta / Julien Hervé – klarinet / Wibert Aerts – husle /
Martijn Vink – violončelo / Thomas Dieltjens – klavír**

PROGRAM

Claude Debussy (1862 – 1918):
Prélude à l'après-midi d'un faune (1893) (arr. Tim Mulleman, 1993) / Prelúdium
k Faunovmu popoludniu

Michal Paľko (1988):
5780 (2019, *svetová premiéra**)

Bram Van Camp (1980):
Music for 5 Instruments (2018) / Hudba pre 5 nástrojov

Prestávka

Olivier Messiaen (1908 – 1992):
Quatuor pour la fin du temps (1941) / Kvarteto na koniec časov
Liturgie de cristal
Vocalise pour l'Ange qui annonce la fin du Temps
Abîme des oiseaux
Intermède
Louange à l'Eternité de Jésus
Danse de la fureur pour les sept trompettes
Fouillis d'arcs-en)ciel pour l'Ange qui annonce la fin du Temps
Louange à l'Immortalité de Jésus

HET COLLECTIEF (BE)

Komorný súbor Het Collectief bol založený v roku 1998 v Bruseli. Pevné jadro súboru tvorí päť exkluzívnych hudobníkov, ktorým sa po rokoch neúnavnej práce podarilo dosiahnuť jedinečný a fascinujúci zvuk na základe netradičného prepojenia sláčikových a dychových nástrojov s klavírom. V rámci repertoáru sa Het Collectief vracia k Druhej viedenskej škole, ku koreňom modernej hudby. Repertoár sa tak môže odvíjať od začiatkov modernizmu cez kľúčové diela 20. storočia až k posledným experimentálnym trendom. Súbor tiež zvykne vyvolávať rozruch odvážnymi presahmi medzi repertoárom hudby súčasnej a tej klasickej, a úpravami starej hudby. Popri mnohých koncertoch v Belgicku, súbor pravidelne vystupuje v koncertných sálach v zahraničí (Holandsko, Francúzsko, Veľká Británia, Švajčiarsko, Nemecko, Slovensko, Poľsko, Rakúsko, Španielsko, Malta, Cyprus, Litva, Lotyšsko, Ukrajina, Južná Amerika /Peru, Brazília/ a Ázia /Hong Kong/). Je úctihodné, že súbor má záujem o naštudovanie nových skladieb domácich autorov z krajiny, v ktorej práve koncertujú. Na popud súboru a s podporou Nitrianskej galérie vznikla nová skladba od slovenského skladateľa Michala Paľka, ktorá bude v premiére uvedená na nitrianskom koncerte.

* Skladba vznikla na popud súboru Het Collectief a s podporou Nitrianskej galérie.

Galéria hudby

27. 11. 2019 o 19.00 hod.

Jordana Palovičová – klavír

PROGRAM

Carl Philipp Emanuel Bach (1714 – 1788):

Sonáta e-mol Wq 59/1

Allegro ma non troppo

Allegretto quasi andantino

Allegro vivace

Sonáta C-dur Wq 55/1

Allegro ma non troppo

Allegretto quasi andantino

Allegro vivace

Maria Szymanowska (1789 – 1831):

Exercise et Prélude B dur

Contradance As dur

Polonaise f mol

Menuet E dur

Danse polonaise h mol

Luboš Bernáth (1977):

Sonáta č. 6 pre klavír „Vianočná“ (2018, premiéra)

Ján Cikker (1911 – 1989):

Čo mi deti rozprávali (Klavírne akvarely; 1962)

I. Prosím si rozprávku

II. Chyť ma!

III. Prečo padá sneh?

IV. Čo je les?

V. Tancuj so mnou

VI. Prečo plačeš?

VII. Kam uteká potôčik?

VIII. Čo je v tom opustenom hrade?

IX. Tam je mátoha

X. Videli sme srnku

XI. Vlak ide!

XII. Prečo je nebo belasé?

XIII. Vypustil som motýlika

XIV. Musí každý umrieť?

XV. Boli sme v cirkuse

JORDANA PALOVIČOVÁ študovala hru na klavíri na Konzervatóriu v Bratislave (Juraj Mašinda), na VŠMU (Daniela Varínska), na Royal College of Music v Londýne v triede Yontyho Solomona a na Musikhochschule Lübeck v Nemecku v triede Jamesa Tocca. V rokoch 2002 až 2004 bola štipendistkou DAAD. V rámci medzinárodných majstrovských kurzov spolupracovala s ďalšími významnými pedagógmi (Lazar Berman, Györgyi Sándor, Eugen Indjić, Jan Wijn, Acı Bertancelj, Peter Toperczer, Marián Lapšanský). V súčasnosti pôsobí ako docentka na Katedre klávesových nástrojov a cirkevnej hudby HTF VŠMU v Bratislave. Získala mnoho ocenení na domácich i medzinárodných súťažiach – Hummelov dom, Súťaž Konzervatórií SR, Virtuosi per musica di pianoforte, Medzinárodná klavírna súťaž J. N. Hummela, Medzinárodná rozhlasová súťaž Concertino Praga, Talent roku, Chappell Gold Medal Competition, Anglo-Czechoslovak Trust London Music Competition, Medzinárodná spevácka súťaž Antonína Dvořáka. V roku 2016 jej bola udelená Cena Jána Cikkera za aktívne šírenie tvorby skladateľa. Realizovala nahrávky pre spoločnosť MUSICA, Hudobný fond, Hudobné centrum, Pavlík Records, Slovenský rozhlas, STV, Český rozhlas, ČT, Norddeutscher Rundfunk, Experimentálne štúdio VŠMU. Pri príležitosti 100. výročia narodenia Jána Cikkera nahrala CD s jeho dielami pre sólový klavír a Concertino pre klavír a orchester op. 20 v spolupráci s dirigentom Oliverom Dohnányim a ŠKO Žilina. V roku 2014 vydala jej CD Ján Cikker Piano Works londýnska spoločnosť Toccata Classics. Participovala aj na novej súbornej nahrávke Suchoňových skladieb nominovanej na Radio_Head_Awards 2018. V projekte 4CD Eugen Suchoň: Klavírne dielo 1928 – 1984 uviedla o. i. premiérovú nahrávku Rapsodickej suity vo verzii pre dva klavíry v spolupráci so Zuzanou Biščákovou. Aktuálne vydala spolu s Ivanom Palovičom CD Bowen / Reger / Machajdík / Brahms venované tvorbe pre violu a klavír. Sólisticky, aj ako komorná hráčka sa predstavila na mnohých festivaloch doma i v zahraničí ako napr. BHS, Mozartov týždeň, Komorné dni J. N. Hummela, Melos-Étos, Nová slovenská hudba, Stredoeurópsky festival koncertného umenia Žilina, Prehliadka mladých koncertných umelcov, Hudobné jari v Košiciach, Levoči, Poprade, Lipanoch, Trenčine a Topoľčanoch, Hudobné jesene v Prešove, Nitre, Rimavskej Sobote, Topoľčanoch a Dolnom Kubíne, Festival peknej hudby, 24 Hours Piano, Večery Rádia Devín, SPACE, Konfrontácie, Hammerklavier festival, Konvergencie, Levočské babie leto, Viva Musica! (SR), Dni hudby Felixa Mendelssohna-Bartholdyho, Harmonie Starego Miasta (Poľsko), Cambra de Música (Španielsko), Pulse Festival, Cheltenham International Festival of

Music (Veľká Británia), Sibelius Week (Fínsko), ARMONIE DELLA SERA (Taliansko). Pri príležitosti 100. výročia narodenia Jána Cikkera sa v rámci cyklu Vent d'Est - Vent d'Ouest predstavila recitálom v parížskej Invalidovni. V oblasti komornej hry spolupracuje so širokým spektrom partnerov - Moyzesovo kvarteto, Solamente naturali, Garth Knox, Juan-Miguel Hernandez, Vladimir Mendelssohn, Ivan Palovič, Maxim Rysanov, Robert Cohen, Jozef Lupták, Eugen Prochác, Igor Karško, Dalibor Karvay, Isabelle van Keulen, Milan Paľa, Juraj Tomka, Eva Šušková, Petra Noskaiová, Daniela Baňasová, Zuzana Biščáková, Daniel Buranovský, Jakub Čížmarovič a iní. Sólisticky účinkovala s poprednými slovenskými a zahraničnými orchestrami - Slovenská filharmónia, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Cappella Istropolitana, Štátny komorný orchester Žilina, Štátna filharmónia Košice, Symfonický orchester Konzervatória v Bratislave, Symfonický orchester VŠMU, VŠMU Modern Orchestra, Moravská filharmonie Olomouc, Pražská komorní filharmonie, Lambeth Orchestra, RCM Sinfonietta Orchestra a Lübecker Philharmoniker pod taktovkou Ondreja Lenárda, Olivera Dohnányiho, Róberta Stankovského, Lubomíra Mátle, Mária Košika, Rastislava Štúra, Martina Leginusa, Mariána Lejavu, Konstantina Ilievského, Petra Valentoviča, Júliusa Karabu, Vladimíra Válka, Petra Vronského, Ondřeja Kukala, Stanislava Macuru, Zbyňka Müllera, Jaroslava Kyzlinka, Leoša Svárovského, Christophera Fifielda, Kirka Trevora, Cornelia Meistera, Neila Thomsona, Charlesa Olivieri-Munroea a Paula McCreesha.